

بنام خدا سوالات متن درس ۱۳ هفتم

۱. جمعیت ایران در سرشماری سال ۹۵ چقدر بود؟
حدود ۸۰ میلیون نفر
۲. جمعیت چگونه افزایش می یابد؟
اگر تعداد افرادی که متولد می شوند بیشتر از افرادی باشد که می میرند جمعیت افزایش می یابد.
۳. جمعیت چگونه کاهش می یابد؟
اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی باشد که می میرند جمعیت کاهش می یابد.
۴. رشد منفی جمعیت یعنی چه؟
وقت تعداد زاد و ولد ها کمتر از مرگ و میرها باشد رشد منفی جمعیت اتفاق می افتد مانند سوئیس و دانمارک
۵. جمعیت را به چند گروه سنی تقسیم می کنند؟
گروه ۱ کودکان نوجوانان جوانان تا ۲۵ سال
گروه ۲ بزرگسالان ۲۶ تا ۶۵ سال
گروه ۳ سالخوردگان ۶۵ سال بیشتر
۶. وقتی رشد منفی جمعیت اتفاق می افتد چه مشکلاتی پیش می آید؟
جمعیت جوان کاهش می یابد جمعیت سالخورده افزایش می یابد و نیروی کار جوان کمتر می شود.
۷. در کشورهایی که رشد جمعیت زیاد است کدام گروه سنی بیشتر است؟
گروه سنی اول کودک نوجوان و جوانان
۸. داشتن جمعیت جوان برای کشور چه فایده ای دارد؟
از نیروی کار جوانان می توان بهره برد تا کشور در آینده نیازمند نیروی کار نخواهد بود.
۹. مسئولیت سرشماری در ایران به عهده کدام سازمان است.
مرکز آمار ایران
۱۰. تراکم جمعیت چیست؟
به نسبت افرادی که در یک مکان زندگی می کنند به مساحت آنجا تراکم جمعیت آن مکان گفته می شود.

۱۱. فرمول تراکم جمعیت چیست؟

تعداد جمعیت یک منطقه تقسیم بر مساحت آن منطقه

۱۲. تراکم جمعیت در سال ۹۵ در ایران چقدر بود؟

۴۹ نفر در هر کیلومتر مربع

۱۳. چرا در نواحی داخلی ایران جمعیت کمی زندگی می کند؟

به دلیل کمبود بارندگی آب و هوای گرم و خشک خاک شور و نامساعد

۱۴. کدام مناطق ایران خالی از جمعیت است؟

دشت کویر دشت لوت

۱۵. پرجمعیت ترین و پر تراکم ترین جای ایران کجاست چرا؟

منطقه شهری تهران و اطراف آن

چون پایتخت است سازمان های مهم دولتی و دانشگاه ها بیمارستان ها و صنایع زیاد در آنجا مستقر است.

۱۶. دومین ناحیه پرتراکم ایران کجاست چرا؟

جلگه های کناره دریای خزر

به دلیل باران کافی آب فراوان آب و هوای معتدل و خاک حاصلخیز کشاورزی.

۱۷. علت افزایش جمعیت در خوزستان چیست؟

به دلیل وجود در نفت و گاز

۱۸. دلیل جذب جمعیت در کوههای زاگرس و البرز چیست؟

به دلیل خاک حاصلخیز و بارندگی زیاد

تهیه کننده رضا غیبی دبیر مطالعات ناحیه دو ارومیه

جمعیت ایران

درس ۱۳

در فصل پنجم با محیط زندگی خود آشنا شدید و درباره شهر یا روستای محل زندگیتان تحقیق کردید. اکنون کشور عزیز ما ایران

بیش از ۸۰ میلیون نفر جمعیت دارد. ^۱

شهر یا روستای شما چند نفر جمعیت دارد؟

(راهنما)

- ۵۰ میلیون نفر
- ۱۰ میلیون نفر
- ۱ میلیون نفر

آمار جمعیت کشورها براساس سال ۲۰۱۸ میلادی است.

فعالیت

۱- نقشه خوانی: با توجه به نقشه و راهنمای آن، ابتدا جمعیت کشورها را محاسبه کنید و سپس به ترتیب در جدول بنویسید.

رتبه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
نام کشور	پاکستان	ترکیه - ایران							
جمعیت (میلیون نفر)	۱۹۷	۸۱							

۲- ایران در بین کشورهای همسایه از نظر جمعیت در چه رتبه‌ای قرار دارد؟

۲

• جمعیت چگونه افزایش می‌یابد؟

اگر تعداد افرادی که متولد می‌شوند بیشتر از افرادی که از دنیا می‌روند باشد جمعیت افزایش می‌یابد.

اگر تعداد افرادی که متولد می‌شوند کمتر از افرادی که از دنیا می‌روند باشد، جمعیت کاهش می‌یابد.

۳

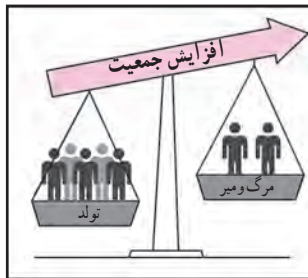
محاسبه رشد جمعیت کشورها نشان می‌دهد در بعضی از کشورها رشد جمعیت زیاد است، اما در بعضی از کشورها رشد جمعیت کاهش یافته است.

۴

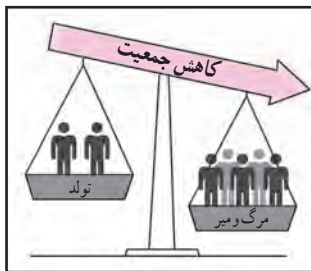
برخی کشورها که تشکیل خانواده در آنها کمتر صورت می‌گیرد یا تعداد زاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها شده است، دارای رشد منفی در جمعیت خود هستند.

وقتی رشد جمعیت منفی می‌شود کشورها با مشکلات مهمی روبه‌رو می‌شوند. در این کشورها با کم شدن زاد و ولد، جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش می‌یابد و جامعه از نیروی جوان که می‌تواند کار کند و با فعالیت‌های اقتصادی و آموختن علم به پیشرفت کشور کمک کند، محروم می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای همسایه خود، کشوری پرجمعیت است، با این حال، به‌خاطر وسعت زیاد و منابع و ثروت‌های طبیعی فراوان، با برنامه‌ریزی مناسب امکان افزایش جمعیت کشور تا دو برابر، برای ساختن ایرانی آبادتر و قوی‌تر وجود دارد.

رشد مثبت جمعیت

رشد منفی جمعیت

۵

گروه‌های سنی مختلف جمعیت	(۳)	بیشتر از ۶۵ سال	سالمندان
	(۲)	۲۶-۶۵ سال	بزرگسالان
	(۱)	۱-۲۵ سال	کودکان و جوانان

○ فعالیت

۳- گفت و گو کنید.

(الف) به نظر شما اگر در کشور ما زاد و ولد کم شود در آینده با چه مشکلاتی روبه‌رو می‌شویم؟ چند مورد بیان کنید.

(ب) در کشورهایی که رشد جمعیت زیاد است کدام گروه سنی افزایش می‌یابد؟

(پ) داشتن جمعیت جوان برای کشور ما چه مزایایی دارد؟

در کشور ما «مرکز آمار ایران» مسئولیت سرشماری*

جمعیت را به عهده دارد. این مرکز، اطلاعات مختلف مربوط به

جمعیت را هر ۵ سال یک بار جمع‌آوری و در کتاب‌ها یا نشریات

الکترونیکی منتشر می‌کند. **نکته مهم**

ما می‌توانیم علاوه بر استفاده از کتاب‌ها و نشریات این

مرکز، با وارد شدن به پایگاه اینترنتی آن، اطلاعات مورد نظرمان را

درباره جمعیت به دست بیاوریم.

فعالیت

۴- به‌طور گروهی، تعداد جمعیت کلاس‌های مدرسه‌تان را پرس‌وجو کنید. سپس این تعداد را روی یک مقوا به صورت

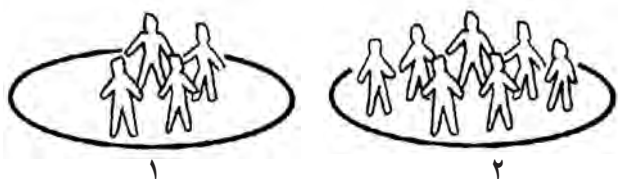
نمودار ستونی نمایش دهید.

۱۰

• تراکم جمعیت

در بعضی مکان‌ها جمعیت کمتر و در برخی جاها جمعیت بیشتری زندگی می‌کنند. به نسبت افرادی که در یکجا زندگی

می‌کنند به مساحت آنجا، تراکم جمعیت آن مکان می‌گویند.

به تصویر بالا توجه کنید. تراکم جمعیت در کدام مکان بیشتر است؟

برای محاسبه تراکم جمعیت یک منطقه، تعداد جمعیت آن منطقه را بر مساحت آن تقسیم می‌کنند.

$$\text{تراکم جمعیت} = \frac{\text{جمعیت}}{\text{مساحت}}$$

۱۱

فعالیت

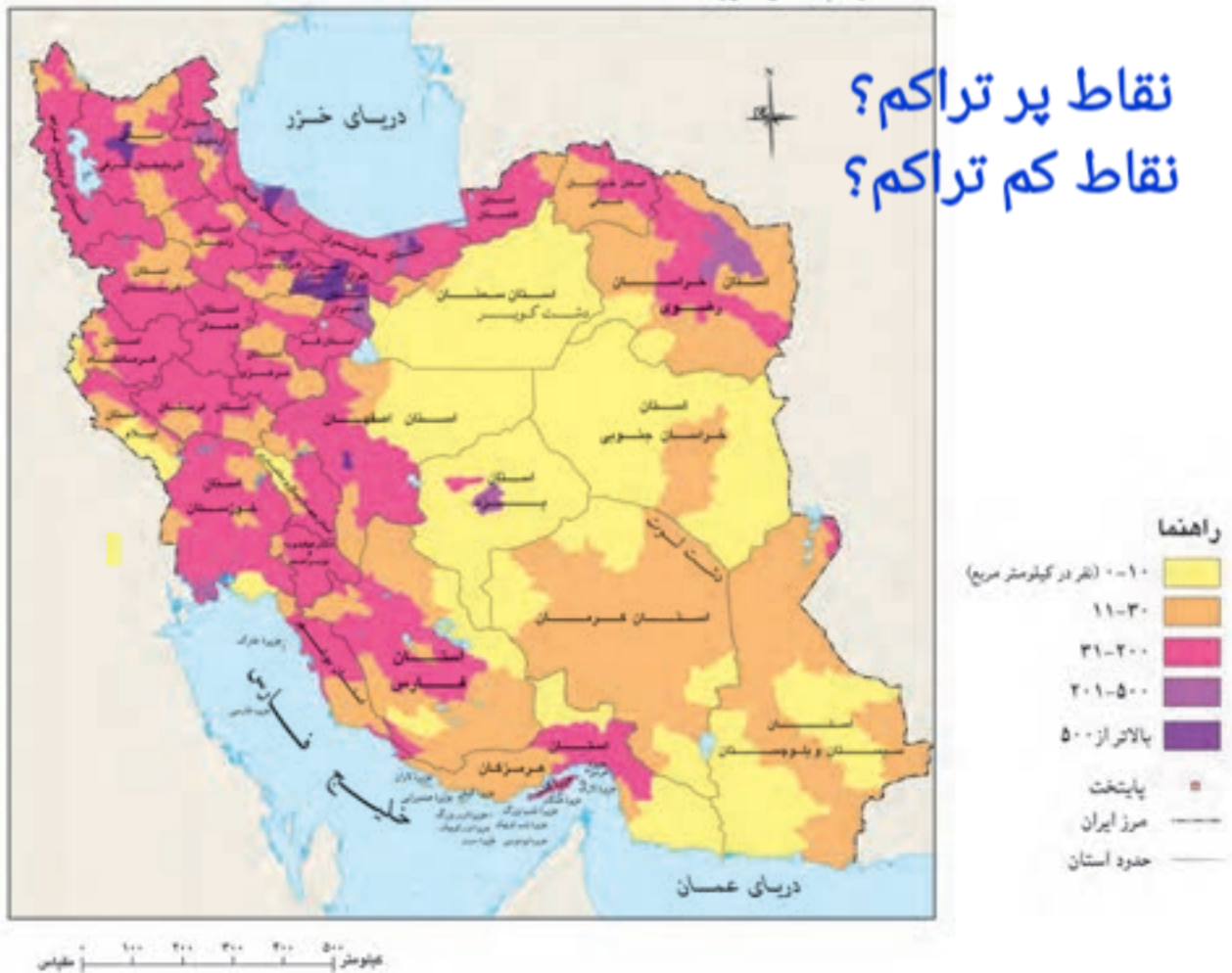
۵- با توجه به اعداد جدول، تراکم جمعیت را در استان‌های البرز و سیستان و بلوچستان (به‌عنوان نمونه) حساب کنید

و بنویسید. تراکم جمعیت در استان شما چقدر است؟

استان	جمعیت (نفر)	مساحت (کیلومتر مربع)	تراکم (نفر در کیلومتر مربع)
سیستان و بلوچستان	۲۵۳۴۳۲۷	۱۸۱۷۸۵	
البرز	۲۴۱۲۵۱۳	۵۱۲۵	
.....			

تراکم جمعیت کشور ما در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۹ نفر در کیلومتر مربع بوده است. این تراکم چگونه محاسبه شده است؟
 اکنون به نقشه پراکندگی جمعیت در ایران توجه کنید. همان طور که می بینید در برخی مناطق ایران جمعیت زیادی متراکم شده اند.
 اما بعضی از مناطق نیز خالی از جمعیت یا کم جمعیت است.

نقشه تراکم جمعیت ایران (بر مبنای سرشماری ۱۳۹۵)

چه عواملی بر پراکندگی جمعیت تأثیر می گذارد؟

تراکم پایین یا کم

در بخشی از نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک های نامساعد و شور، جمعیت کمی زندگی می کنند. علی رغم شرایط دشوار، اما مردم این بخش های ایران، همواره با سخت کوشی، پشتکار و خلاقیت، سهم مهمی در تمدن ایران داشته و اکنون نیز برای پیشرفت و آبادانی استان و شهر خود، تلاش زیادی می کنند.
 بعضی جاها مثل دشت لوت و دشت کویر نیز خالی از جمعیت است.

تراکم بالا یا زیاد

پرجمعیت‌ترین و پرتراکم‌ترین ناحیه کشور ما منطقه شهری تهران است. یعنی تهران و شهرهای کوچک و بزرگ اطراف آن. چون تهران پایتخت کشور است در این شهر سازمان‌های مهم دولتی، دانشگاه‌ها، بیمارستان‌ها و صنایع زیاد مستقر شده است. البته باید بدانیم که جمعیت زیاد در تهران و برخی دیگر از شهرهای پرجمعیت ایران، مشکلاتی مانند آلودگی هوا، ترافیک، آلودگی صوتی و هزینه‌های بالاتر زندگی را بر مردم این شهرها تحمیل می‌کند.

۲

۱۶

دومین ناحیه پرتراکم در کشور ما جلگه‌های کناره دریای خزر است. در این ناحیه به دلیل باران کافی و آب فراوان و هوای معتدل و خاک حاصلخیز کشاورزی رونق فراوان دارد.

۳

۱۷

بعضی از مناطق ایران به دلیل داشتن معادن و ذخایر، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده‌اند مانند ناحیه خوزستان به دلیل داشتن منابع نفت و گاز.

۴

در کوهپایه‌های البرز و زاگرس و دشت‌های حاصلخیز نیز هر جا خاک حاصلخیز و بارندگی کافی وجود داشته، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده و شهرها و روستاهایی را به وجود آورده‌اند.

۱۸

۵

اطلاعات عمومی شما

طبق سرشماری سال ۱۳۹۵، بیش از ۷۰ درصد مردم کشور ما در شهرها و کمتر از ۳۰ درصد در روستاها زندگی می‌کرده‌اند. روستاییان، با تلاش و زحمت فراوان خود نقش بسیار مهمی در کشاورزی و اقتصاد کشور دارند و ما باید سپاسگزار آنها باشیم. در کشور ما بیش از ۱۲۰۰ شهر وجود دارد و پرجمعیت‌ترین شهرهای ایران: تهران، مشهد، کرج، اصفهان، تبریز، شیراز، اهواز

موفق باشید دبیر مطالعات رضا غیبی

و قم هستند.

فعالیت

۶- متن بالا را بخوانید، سپس روی کاغذ جدولی با دو ستون رسم کنید در یک ستون نام ناحیه و در ستون دیگر عوامل مؤثر در پراکندگی جمعیت آن ناحیه را بنویسید. مثال:

۱- دشت کویر و لوت کمبود بارش و آب و هوای ...

۷- با کمک معلم محل تقریبی شهر یا روستای زندگی خود را روی نقشه پراکندگی جمعیت علامت بزنید. آیا شما در منطقه پرتراکم زندگی می‌کنید یا کم تراکم؟